

تابوت در میان ده هزار تن

۴

روزنامه کیهان
چهارشنبه ۱۷ خرداد
۱۳۶۸
صفحه ۶

خبرگزاری فرانسه: آیت‌الله خمینی بعد از ظهر (سه‌شنبه) ۱۶ خرداد ۱۳۶۸ با بیش از ۵ ساعت تأخیر در برنامه‌ی پیش‌بینی‌شده به دلیل ازدحام جمعیت در مقبره‌ی خود به خاک سپرده شد. بار اولی که هلی‌کوپتر حامل تابوت به بهشت‌زهار رسید ده‌ها هزار تن از مومنین در حالتی از هیجان و بعضی در حال دلوپاسی بودند که مراسم تغییر کرد. عده‌ای از مومنین امام حتی وارد گور وی شده دست‌ها و گونه‌ی خود را به خاک... می‌مالیدند.

فریاد «الله اکبر» مردم

۵

روزنامه جمهوری اسلامی
۱۷ خرداد ۱۳۶۸
صفحه ۲

آسوشیتدپرس: میلیون‌ها نفر از مردم عزادار که با شور و احساس تمام بر سر و سینه‌ی خود می‌زدند دیروز (سه‌شنبه) مراسم تشییع آیت‌الله روح‌الله خمینی را متوقف کردند و مراسم تدفین وی در قبرستانی واقع در جنوب تهران به تعویق افتاد. تعدادی از مردم بر اثر ازدحام جمعیت زیر دست و پا قرار گرفتند و فریاد «الله اکبر» مردم فضای شهر را پر کرده.

اجتماع بیش از ۱۰ میلیون نفر

۶

روزنامه جمهوری اسلامی
۱۷ خرداد ۱۳۶۸
صفحه ۲

خبرگزاری یوگوسلاوی: جنوب تهران غرق جمعیت شده است و بیش از ۱۰ میلیون نفر برای تشییع امام خود در محل اجتماع کرده‌اند. تهران نزدیک به ده میلیون نفر جمعیت دارد و طی روزهای گذشته ۲ و نیم میلیون نفر و یا حتی بیش‌تر برای تشییع پیکر امام به تهران آمده‌اند. در مسیر تشییع امام در هر لحظه صدها هزار مشت به هوا بلند می‌شود و به نشانه‌ی ابراز بالاترین غم‌های سوگواران بر پیشانی فرود می‌آید.

۱۶ خرداد ۱۳۶۸
بهشت زهرای تهران
نمایی از عزاداری مردم
در سوگ امام خمینی

مدفن به اوج رسیده و هر از گاهی که شیشه‌ای آب به داخل می‌آید با هجوم تشنگان مواجه می‌شود. ساعت ۴ و ۱۴ دقیقه یک بار دیگر هلی‌کوپتری می‌نشیند و باز به سرعت زنجیر بسته می‌شود. هر بار که هلی‌کوپتری فرود می‌آید طوفانی از گرد و خاک بلند می‌شود و تا چند دقیقه هیچ چیز قابل رویت نیست. حجت‌الاسلام هاشمی‌رفسنجانی در هلی‌کوپتری است که همین الان فرود آمده. هلی‌کوپتر نزدیک مقبره است یک راه که از زنجیری از پاسداران تشکیل شده از مقبره به سوی آن باز می‌شود. ساعت ۴.۲۵ هلی‌کوپتر هم‌چنان روشن است. ساعت ۴.۲۷ گروه سرود ژاندارمری کاملاً در کنار مقبره قرار می‌گیرد. ساعت ۴ و ۳۰ دقیقه یک هلی‌کوپتر دیگری می‌نشیند و حجت‌الاسلام سیداحمد خمینی فرزند امام از آن پیاده می‌شود و هلی‌کوپتر بلافاصله برمی‌خیزد. حجت‌الاسلام سیداحمد خمینی با حجت‌الاسلام هاشمی‌رفسنجانی و آیت‌الله موسوی اردبیلی برای یک لحظه بالای مقبره می‌آیند و بعد به عقب برمی‌گردند. ساعت ۴ و ۳۲ دقیقه یک هلی‌کوپتر دیگر می‌نشیند. داخل آن حجت‌الاسلام ناطق‌نوری در کنار تابوت امام دیده می‌شود همین که تابوت پیاده می‌شود، صدای «حسین حسین» حاضران با نوای سرود جمهوری اسلامی که به وسیله‌ی گروه سرود ژاندارمری نواخته می‌شود به هم می‌آمیزد. تابوتی که بدن امام امت در آن قرار گرفته به شکل صندوقی فلزی است. غوغایی درمی‌گیرد. تابوت حامل پیکر مقدس امام به بالای مقبره می‌آید و مارش غم‌انگیزی بلافاصله بعد از سرود جمهوری اسلامی زده می‌شود. [...] اشک‌ها یک لحظه هم بند نمی‌آید. [...] همه‌ی تاریخ انقلاب از پانزدهم خرداد سال ۴۲ تا بهمن ۵۷ و از آن موقع تاکنون به خاک سپرده می‌شود. احساسات حاضران واقعا وصف‌ناشدنی است. هیچ‌کس حال خود را نمی‌فهمد. آن‌هایی که جلوترند سعی می‌کنند دستمالی، پارچه‌ای چیزی را به بدن امام بزنند و آن را برای آخرین بار تبرک کنند. فیلم‌برداران تلویزیون هر کدام بر دوش یک نفر مشغول فیلم‌برداری هستند. تابوت امام را مردم بعد از خالی شدن می‌قاپند و عده‌ای خود را بر روی آن می‌اندازند. لحظه‌ی وداع همیشگی با امام است، دل‌ها از او کنده نمی‌شود. عده‌ای هنوز تابوت را در دست دارند و شیون می‌کنند آخر چگونه می‌شود از او دل برداشت. ... عزاداری، شیون و سینه‌زنی تا ساعت‌ها بعد هم‌چنان ادامه دارد... بدن امام در آرامگاه همیشگی در بهشت‌زهار آرام می‌گیرد. شلیک گلوله‌های توپ آغاز می‌شود. گروه سرود مارش غم‌انگیز، سرود «ای مجاهد شهید مطهر» را می‌نوازند و جمعیت با آهنگ آن می‌گوید و بر سر و روی می‌کوبد. روی بدن مطهر امام را که با خاک می‌پوشانند هلی‌کوپترها هر سه با هم بلند می‌شوند و شخصیت‌ها را با خود می‌برند. تازه این هنگام است که جمعیت بیرون راه باز می‌کنند و وارد حرم می‌شود. گلوله‌های توپ هم‌چنان شلیک می‌شوند...»

ساعت ۷ صبح
یک‌شنبه ۱۴ خرداد
۱۳۶۸، خبری از
رادیو پخش می‌شود
که مثل بمب بر سر
مردم ایران زمین فرود
می‌آید؛ کوپی در یک
لحظه جهان بر سرشان
آوار می‌شود؛ «انالله و
انا الیه راجعون»، روح
بلند پیشوای مسلمانان
و رهبر آزادگان جهان
حضرت امام خمینی به
ملکوت اعلا پیوست»

اجرای مراسم آماده کنند. گرد و خاک ناشی از فرود هلی‌کوپتر سر و روی همه‌ی حاضران در صحن را پوشانده. ساعت ۱۴ و ۵۵ است هلی‌کوپترها هنوز بالای فضا در حال دور زدن هستند. [...] هلی‌کوپترها مدام بالای فضای صحن دور می‌زنند، عقربه‌های ساعت دقیقاً ۳ بعد از ظهر روز سه‌شنبه شانزدهم خردادماه را نشان می‌دهند. بالای کانتینرهایی که دور فضا را گرفته و فضای مدفن را از بقیه‌ی قسمت‌ها جدا می‌کند مملو از جمعیتی است که حالا شروع به سینه زدن می‌کنند و با آهنگی محزون می‌خوانند: «مهمان برایت آمده فاطمه، پیر جماران آمده فاطمه» در گوشه و کنار تعدادی از معلولان انقلاب و جنگ دیده می‌شوند که با چرخ‌های خود در صحن حضور دارند. حضور این عده واقعا معلوم نیست چگونه با این ازدحام عجیب ممکن شده است. آفتاب انگار هر لحظه شدیدتر می‌تابد. هلی‌کوپتر حامل فیلم‌برداران، عکاسان و خبرنگاران خارجی مرتباً از بالای جایگاه عبور می‌کند. از بیرون صدای آژیر ممتد آمبولانس‌ها شنیده می‌شود. خاک و آهک لازم برای پوشاندن روی لحد با گلاب مقصر مخلوط می‌شود و آماده می‌گردد. هلی‌کوپتری از بالا به روی جمعیت آب می‌پاشد. ساعت ۳ و ۲۹ دقیقه بعد از ظهر هنوز هلی‌کوپتر حامل بدن پاک امام ننشسته و نیروهای کمیته به شدت مشغول متفرق کردن افراد داخل محوطه‌ی صحن و هدایت آن‌ها به بالای کانتینرها هستند. [...] گروه سرود ژاندارمری در جایگاه استقرار یافته است. حالا نیم ساعتی است که دیگر از هلی‌کوپترها خبری نیست. تعدادی امدادگر با بالاپوش سفید که آرم هلال احمر روی آن است در گوشه و کنار دیده می‌شوند. تشنگی بدجوری در فضای صحن فشار می‌آورد. محصور بودن این منطقه از چهار طرف اجازه‌ی ورود آب را نمی‌دهد. چند آب‌پاش از بیرون از چهار دیواری حرم به داخل آب می‌پاشند. ساعت ۳ و ۴۰ دقیقه بعد از ظهر بار دیگر یک هلی‌کوپتر در محوطه می‌نشیند و بلافاصله برمی‌خیزد هیجان وصف‌ناپذیری دوباره بر دل‌ها حکم‌فرما می‌شود اما با برخاستن مجدد هلی‌کوپتر باز همان حالت انتظار بار دیگر به حاضران دست می‌دهد. سه دقیقه‌ی بعد مجدداً هلی‌کوپتری در نزدیکی مقبره می‌نشیند و باز بلافاصله بلند می‌شود. ساعت ۳ و ۴۴ بعد از ظهر یک بار دیگر هلی‌کوپتری می‌نشیند. دور مقبره زنجیری از نیروهای کمیته و پاسداران بیت حضرت امام که از آن پیاده می‌شوند کشیده می‌شود. چند هلی‌کوپتر دیگر بر فراز محوطه می‌چرخند. بعد از سه دقیقه هلی‌کوپتر مجدداً برمی‌خیزد. ما در فاصله‌ی شش هفت قدمی مقبره در ارتفاع حدود ۱.۵ متری نشسته‌ایم و درون زنجیری که نیروها بر دور مقبره کشیده‌اند قرار داریم. زنجیر پس از چند دقیقه گشوده می‌شود. ساعت ۴ و ۱۰ دقیقه بعد از ظهر است. یک ربعی هست که خبری نیست. هلی‌کوپترها گاه‌گاه بالای محوطه به پرواز درمی‌آیند. تشنگی در میان افراد حاضر در صحن